

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput XVII. An reprobatio positiva antecedit præscientiam peccatorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

non quidem solo corpore, sed animo ac spiritu, neque ex prava deliberatione, sed ex libertate & consilio. Pollicitus est enim Deus fidelis in omnibus verbis suis centuplum & vitam æternam, *Si quis reliquerit domum, vel fratres, &c.* Matt. cap. XIX. 29.

Signum 2. Secundum signum est tolerare tranquillo animo persecutiones & injurias propter justitiam, ut colligitur ex eodem Evang. cap. V. 10.

Signum 3. Tertium signum est humilitas non ficta, sed vera, & quæ in omnibus, & erga omnes se prodatur: legitur in Psalmo C. 7. *Non habitabit in medio Domus mea qui facit superbiam*: Et Matth. XVIII. 3. *Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum. Quicumque ergo humiliaverit se, &c.*

Signum 4. Quartum signum est ardens in Deum & proximum charitas: de qua in Epist. ad Rom. cap. VIII. 14. *Quicumque spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei*. Huic charitati adest individua divinorum præceptorum observantia, de qua Christus Dominus Joan. XIV. 15. *Si diligitis me, mandata mea servate*.

Signum 5. Signum quintum est libenter Dei verbum audire, Majorum exhortationibus acquiescere, & spirituali lectione magno opere delectari. Unde Joan. X. 27. legitur: *Oves meæ vocem meam audiunt*.

Signum 6. Sextum signum est specialissimus Dei paræ cultus. Nam de beatissima Virgine exponi potest versus 35. Capitis Proverbiorum octavi: *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino*.

Signum 7. Septimum signum est non confidere in homine, sed in Deo, dicente Davide Ps. XXXIX. 5. *Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus*.

Signum 8. Octavum signum est sollicitudo in vitandis peccandi periculis, anxietas præteritorum peccatorum, studium placandi Deum fervens & expeditum, Sacramentorum frequentia, verborum castigatio, candor morum, puritas mentis, frequens examinatio conscientie, propositum perseverandi usque in finem, summa in reddendis votis fidelitas, & futuri judicii sine desperatione formido. Ad hæc omnia alia facile reducuntur.

C A P U T XVII.

An reprobatio positiva antecedit præscientiam peccatorum?

S U M M A R I U M.

1. Quid reprobatio positiva, & negativa?

2. Qualiter positivam explicet Calvinus?

3. 4. 5. 6. 7. Calvinianum de reprobatione dogma

horrendum est, detestabile, & omni execratione dignissimum.

8. 9. 10. 11. 12. Solvuntur objectiones.

I. DE PRÆDESTINATIS hæcenus. De reprobis differendum est modo: qui in sacris literis vocantur *maledicti*, *vasa iræ*, & *contumelia*, *repulsi*, *despecti*, *hædi à sinistris statuendi*, aliisque consimilibus caracteribus. Est autem reprobatio duplex, alia *positiva*, *negativa* altera. Positiva est actus Divinæ voluntatis, quo reprobis infligenda poena decernitur. Negativa vero est privatio prædestinationis, sive non electio aliquorum ad gloriam electis aliis. Dari autem reprobationem negari non potest, dicente Domino in Evangelio Matth. cap. XXV. *Ite maledicti in ignem æternum, qui parati estis diabolo, & angelis ejus*. Unde Valentinum Concilium Canone 111. *Fidenter*, inquit, *fatemur prædestinationem Electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem*.

2. Calvinus de reprobatione positiva asseruit nullam aliam causam habere præter Divinam voluntatem, id est, fieri independentem à prævisione cujuscunque

peccati tam actualis, quam originalis. Docuit enim impius hæresiarcha aliquos tam Angelos, quam homines conditos fuisse à Deo ad æternam damnationem, Deumque ipsum, ut latum à se decretum exequatur, imponere reprobis necessitatem peccandi, eosque positive & efficaciter ad peccatum impellere. Hæc affirmat Calvinus in Exposit. Epist. ad Rom. lib. 111. Instit. cap. 21. & alibi: Zwinglius lib. seu Serm. de Providentia, Joannes Piscator in notis ad Collat. Vorstii, Theodorus Beza in libro de Prædest. aliique Calviniani: quamquam nonnullis illius sectæ hæc sententia visa est detestabilis, ita ut multi Magistri sui dogma repudiarint. Glasius Saxo-Gothanus, *Fucessat*, inquit lib. 3. Grammat. Tract. 3. Can. 30. *illud dogma ad Orcum, ex quo in proscenium Ecclesiæ productum est*. Merito itaque Calvinianam blasphemiam etiam ab hæreticis reprobam damnavit Sacrosancta Tridentina Synodus Sess. 6. Canone 6. & 17. Quare sit

R r 3

PRO-

3. PROPOSITIO. Calvinianum de reprobatione dogma horrendum est, detestabile, & omni execratione dignissimum.

Probatur 1. Etenim repugnat. 1. Sacrarum Scripturarum oraculis: cujusmodi sunt Sap. xi. 25. *Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti.* Osee xiii. 9. *Perditio tua ex te Israel tantummodo in me auxilium tuum.* Jacob. i. 13. *Nemo cum tentatur dicat quoniam à Deo tentatur, Deus enim intentator malorum est: ipse autem neminem tentat.* Et alia quamplurima. Accedunt definitiones Conciliorum. Arausici celebrati an. 529. Canon xxv. est: *Aliquos ad malum Divina potestate esse prædestinatos non solum non credimus, sed etiam, si sunt, qui tantum malum crederent, cum omni detestatione illis anathema dicimus.* Et Synodus Valentina habita, ut diximus cap. xiv. in Causa Gothescalci anno 855. Canone 3. post verba paulo supra recitata ait: *In electione tamen salvandorum misericordiam præcedere meritum bonum: in damnatione vero periturorum meritum malum præcedere justum Dei judicium:* Citatus denique Canon 17. Tridentini Concilii talis est: *Si quis dixerit reliquos omnes qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote Divina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.*

4. Probatur 2. Traditione, quam etiam agnoverunt Centuriatores Magdeburgenses Cent. 2. cap. 4. ubi de Patribus, qui proximo ab Apostolis ævo vixerunt, ita scribunt: *De Prædestinatione ita docuerunt, ut quantum ad utriusque, hominis scilicet, & diaboli lapsum attinet, negarint eum fatali necessitate contigisse: nec prædestinationem in eo Dei, sed præscientiam solam admiserunt.* Egregia Justini Martyris in Apologia ad Antoninum Pium, & in Dialogo cum Tryphone testimonia collegit Vossius lib. vii. Historiæ Pelagianæ P. 2. thesi 12. Item Anonymi Scriptoris Quæstionum eidem Justino falso tributarum, nec non Isidori Pelusiota Epist. 56. libri primi. Sed his prætermisiss S. P. Augustinus fauces perstringit Calvino lib. xiii. de Trinit. cap. 12. ubi ait: *Modus iste, quo traditus est homo in diaboli potestatem: non ita debet intelligi tanquam Deus hoc fecerit, aut fieri jusserit; sed quod tantum permiserit, juste tamen.* Et lib. 3. contra Jul. cap. 18. *Bonus est Deus, justus est Deus: potest aliquos sine bonis meritis liberare, quia bonus est: non potest quemquam sine malis meritis damnare, quia justus est.* Atque huc spectant omnia, quibus lib. iv. cap. vii. ex Augustino demonstravi

dari in Deo præscientiam malorum absque prædestinatione Concordat S. Prosper, qui cap. 7. ad objecta Gallorum ait: *Reproborum lapsum Deo adscribere immodicæ pravitatis est, quasi ideo ruine impulsor atque auctor est, quia eos ruituros propria ipsorum voluntate præscivit; & ob hoc à filiis perditionis nulla prædestinatione discevit.*

Rursus Calvinus refellitur rationibus ex magno Augustino depromptis: quarum sit prima. Sententia Calvini, quæ docet homines positive à Deo reprobari absque demeritorum præscientia, æternam legem, & ordinis universi tranquillitatem pervertit: Est ergo execrabilis & blasphema. Prob. ant. ex lib. 3. de lib. arbitrio cap. 9. ubi S. Pater ait: *Si peccatis detractis miseria perseverat, recte deformari dicitur ordo, atque administratio universi.* Et xix. de Civit. Dei cap. 13. *Pax omnium verum est tranquillitas ordinis: ordo est parium, dispariumque rerum sua cuique loca tribuens dispositio.* Proinde miseri, in quantum miseri sunt, in pace non sunt, & tranquillitate ordinis carent. Veruntamen, quia merito & juste miseri sunt, in sua ipsa miseria præter ordinem esse non possunt. Alterum argumentum est, quod ex Calviniano dogmate tollitur Divina providentia, & justitia: ait enim ibidem S. Pater: *Providentia sanctorum Dei, non fortuita temeritate regitur mundus: & ideo nunquam esset istorum æterna miseria, nisi esset magna malitia.* Justitia vero exigit, ut poena infligatur propter præcedentem culpam: unde inquit idem Augustinus lib. iiii. de lib. arbitrio cap. 18. *Omnis pena si justa est, peccati pena est, & supplicium nominatur.* Tertium argumentum illud est, quod Pelagiani, qui negabant originale peccatum, affirmabantque parvulos non baptizatos excludi à regno celorum, & absque culpa temporalibus miseriis vexari, sic ab Augustino redarguuntur lib. ii. Operis imperf. contra Julianum, *Cum dicitis nullum peccatum parvulis imputandum, injustum facitis Deum, qui eis grave jugum imposuit.* Et Serm. 14. de Verbis Apostoli: *Si parvulus est innocens, cur innocens imago Dei à regno celorum excluditur? Salva justitia, si potes.* At Calvinus contendit destinari reprobis supplicium ante prævisionem cujusque peccati. Ergo Deum facit injustum, plusquam Pelagiani, qui putabant quidem parvulos nulla culpa inquinatos excludi à gloria, non tamen asserere audebant, quomodo Calvinus dogmatizat, prædestinari ex so-

la Dei constitutione ad interitum sempiternum.

6. Intersectio Calvinistarum. Respondere solent Calvinistæ Deum præparare utique reprobis æternum supplicium independentem à meritis, sed non illud infligere, nisi post peccatum: quemadmodum præparat quidem gloriam ante prævisionem meritorum, sed illam in executione non confert, nisi post merita.

Responsio. Verum dum hæc Calvinistæ dicunt, nihil plane dicunt. Nam si pœnarum inflictio foret injusta, quando pœnis afficerentur innocentes, ut Calviniani faciunt: erit ergo etiam injustum decretum, sive Dei constitutio, quæ pœnam infligendam esse decernit, nulla præcedente malorum operum præscientia. Deinde talis constitutio absoluta, & ætèrta, quæcunque demerita vel iusta est, vel injusta: si injusta, nequit in Deo excogitari. Si autem iusta, poterit actu & executione perfici, etiamsi reprobatus innocens perseveret. Neque enim valet comparatio prædestinationis ad gloriam: quæ cum sit opus misericordiæ, non merita supponit, sed efficit. Quippe Deus cum sit bonus, potest sine bonis meritis liberare; sed cum sit iustus, non potest damnare quemquam sine meritis malis: & misericordia exhibetur indignis, iustitia autem dignis rependitur. Denique licet Calvinistis concedatur non infligi reprobis pœnam, nisi post perpetrata ab illis scelera; faciunt adhuc Deum injustum; cum in eorum systemate Deus vi decreti reprobati impellat, trahatque inevitabili necessitate homines ad peccatum. At peccata nequeunt hominibus imputari, nisi sint libera, & voluntaria. Nam peccatum usque adeo voluntarium malum est, ut nullo modo sit peccatum, si non sit voluntarium: & hoc quidem tam manifestum est, ut nulla indoctorum turba dissentiat, &c.; inquit August. lib. de Vera Relig. cap. 14.

7. Instancia Calvinistarum. Prætereareponunt Calvinistæ, in eadem absurda, quæ ipsis objectantur, impingere etiam Theologos Catholicos, quorum plerique docent Deum propter summum dominium, ac supremam erga homines potestatem aliquos à regno excludere absque præscientia, & absque peccatorum intuitu. Sed hæc inanis evasio. Plures enim Catholici (quibus tamen minime subscribimus) antecedenter ad peccatorum præscientiam haberi putant solam reprobationem negativam, non positivam. Aliud est enim non eligi ad gloriam, quæ in horum Catholicorum sensu indebitum beneficium est: aliud destinari ad pœnam debitam culpæ. Primum ergo quidam Catholici docent, non secundum,

illi vero, qui tenent, posse Deum etiam innocentes in ignem inferni detrudere, qui perpauci sunt, antiquiorum numero, & auctoritate refutantur, non de potentia ordinaria loquuntur, sed in altera rerum serie, atque de extraordinaria potentia, ad quam præsens rerum constitutio non spectat. At Calviniani contendunt dari prædestinationem ad mortem independentem à culpa stante hac providentia: quod perversum est, & hæreticum dogma, Deique Ordinationi ac iustitiæ plane contrarium.

ADEA, QUÆ OBJICIUNTUR A CALVINISTIS.

Possunt huc revocari loca illa divinarum Scripturarum, quibus videtur affirmari definitio ac prædestinatio ad malum, ut, quod legitur cap. 2. Act. Christum traditum in mortem *definito consilio*: & Gen. 45. Joseph venumdatum non fratrum consilio, sed *Dei voluntate*; Quæ, ut diximus lib. IV. cap. VII. ita accipienda sunt, ut Deus prædefinierit Christi redemptionem, & exaltationem Joseph, & prævidens eodem instanti Judæorum, filiorumque Jacob invidentiam, statuerit iusto iudicio hanc non refrænare, ut liberis perversorum hominum machinamenti Dei prædefinitio impleatur: & summa Dei misericordia simul commendaretur, iustumque iudicium; illa quidem in prædestinatione ad bonum, istud in permissione malorum. His ergo prætermis-

Opp. 1. In priori Epistola Petri cap. II. 8. hæc habentur: *His, qui offendunt verbo, nec credunt, in quod & positi sunt*. In quo loco habet Vulgata nostra, non, *in quod positi sunt*, quæ referuntur ad priora verba, *nec credunt*: sed *in quo positi sunt*, id est, *in quo verbo*: atque ita lectione nostra, eluditur Calvinianum præsidium; sensus enim est: *Offendunt verbo, in quo positi sunt*, non obediunt Evangelio Christi, ad cuius fidem prædestinati sunt. At Theodorus Beza satis aperte demonstrat legendum esse: *In quod & positi sunt*: quibus significatur aliquos efficienter prædestinari ad non credendum. Et quidem τὸ ἐν ποθεῖν ponere frequentissime sumitur pro ordinare ac destinare, ut demonstrat plurimis exemplis etiam Grotius Tom. I II. Op. Theolog. p. 1100. Porro lectionem Beza esse nostram meliorem probatur ex Græco, in quo legitur, εἰς ὃν ἐτίθησαν, *in quo & positi sunt*: ubi habetur pronomen neutrum, nec referri potest ad masculinum λόγον, Verbum. Destituimur enim exemplis, in quibus neutrum ponitur pro masculino, quando non agitur de persona, vel saltem de aliquo complexo;

Solutio.

8. Notandum ad Objectionem act.

9. Obiectio 1.

plexo; ut eruditi viri facile demonstrabunt.

Solutio.

Respondeo vulgatam lectionem tenendam esse, cæterisque præponendam: in quam collineat Arabica, & Syriaca, quæ diserte hanc sententiam habent: *quod non acquiescant sermoni, in quem positi sunt:* סִמְיוֹן בֶּרֶךְ לֵא מִתְפַּסִּין

לְמִלְתָּה דִּלְהִידָא, quare aut corrigendus est Græcus, aut neutrum respon-

det Verbo, quatenus etiam Christi personam significat, ut in primo versu Epistolæ primæ Joannis, *Quod erat in principio, &c.* Deinde perperam Beza exponit poni prodestinari à Deo. Nam licet τὸ θεῖον hunc sensum habere possit, tamen non legimus hoc loco in quod positi sunt à Deo: sed tantum, in quod positi sunt. Ut ergo Beza concederetur reprobos positos esse in incredulitate, non in Sermone ac verbo: non sequeretur positos esse in incredulitate per Dei prædeterminationem, sed propriæ voluntatis malitia & diaboli directione.

10. Obiectio 2.

Opp. 2. Deus reproborum corda obcæcat, obduratque: nam Exodi VII. 3. *Ego, inquit, indurabo cor ejus.* Et Joan. XII. 39. *Propterea non poterant credere, quia dixit Iſaias: Excæcavit oculos eorum, & induravit cor eorum, ut non videant oculis, & non intelligant corde, &c.* At si Deus aliquem excæcat, induratque, est causa ad peccatum impellens, pro suo lubitu damnans, & prædestinans ad interitum. Ergo, &c.

Solutio

Resp. dist. maj. Deus reproborum corda obdurat, subtrahendo gratiam, concedo; impertienda malitiam, nego. Non eo sensu dicitur Deus excæcare corda impiorum, quod eis pervicaciam, malam cupiditatem, & peccandi libidinem infundat, & efficienter ad malum humanam voluntatem inflectat: non enim vult mortem peccatoris, neque ipse operatur iniquitatem, ut sacræ literæ, nec non summi, boni, justique Dei ratio aperte demonstrant. Sed occulto iudicio sapientiæ suæ denegat auxilium efficax, sine quo impii libero voluntatis arbitrio in scelera prolabantur. Propterea August. Epist. 194. alias 105. ad Sixtum docet Deum improbos obdurare subtrahendo gratiam, non impertiendo malitiam. Et tract. 53. in Joannem: *Excæcat, inquit, & obdurat Deus deferendo, & non adjuvando, quod occulto iudicio facere potest, iniquo non potest.* In libro etiam xx. contra Faustum cap. 9. docet in opere malo aliud venire de astutia suadentis, aliud de nequitia volentis,

aliud de iustitia punientis, cum diabolus suggerit, homo consentit, Deus deferit.

Dices: At S. P. August. lib. de Grat. & lib. arb. cap. 20. & 21. docet exemplo Pharaonis, aliorumque reproborum, nec non exquisitis Scripturarum testimoniis, operari Deum in cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates quocunque voluerit, sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro meritis eorum; quoniam malitiam non ipse fecit, sed aut originaliter tracta est ab Adam, aut crevit per propriam voluntatem. Igitur præsupposita in humana voluntate malitia, inclinatur Deus, trahitque efficienter reprobum ad damnationem & culpam.

Resp. dist. consequens: Inclinat Deus trahitque ad culpam directe & per se, nego: occasionaliter, & permissive, concedo. Docet nempe Augustinus, ut ex supra dictis arbitror manifestum, impios aliquando deferri à Deo; quatenus finit eos aut perversorum hominum consuetudine corrumpi, aut perturbationum & calamitatum magnitudine concuti, aut in bonorum temporalium affluentia superbire, aut aliis rerum circumstantiis abuti, in quibus etiam licita atque honesta inordinate ab improbis appetuntur. Hunc nodum erudite solvit S. Thomas in Epistolam ad Romanos cap. IX. 17. his verbis. *Instinctu quodam interiori moventur homines à Deo ad bonum, & ad malum: unde Augustinus dicit lib. de gratia & lib. arbitrio cap. 20. quod Deus operatur in cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates quocunque voluerit, sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro meritis eorum.* Nam ad bonum inclinatur hominum voluntates directe, & per se, tanquam auctor bonorum: ad malum autem dicitur inclinare, vel suscitare homines occasionaliter: in quantum scilicet Deus homini proponit vel interius, vel exterius, quod quantum est ex se, est inducivum ad bonum: sed homo propter suam malitiam perversè utitur ad malum. Quam doctrinam illustrat S. Thomas exemplo satis consono iis, quæ diximus de generali Dei præmotione; quam juxta Angelicum doctorem affirmavimus esse prædeterminantem tantum in ordine ad principia quædam generalia, in quibus particulares & individue operationes continentur, tanquam conclusiones in suis principiis. Exemplum illud est: *Deus instigat hominem ad bonum, puta regem ad defendendum jura regni sui, vel ad puniendum rebelles: sed hoc instinctu bono malus homo abutitur secundum malitiam cordis sui.*

Et

II. Instantia.

Solutio.

Et hoc modo circa Pharaonem accidit: qui cum à Deo excitaretur ad regni sui tutelam, abusus est hac excitatione in crudelitatem. Hæc S. Thomas.

12.
Instantia ul-
teriorum
Solutione.

Quod si infistas: Repugnat Deum summe bonum inclinare voluntates reproborum hominum ad malum, etiam *occasionaliter*; distinguenda erit hæc propositio: Repugnat Deum summe bonum inclinare ad malum occasionaliter, id est

hominem constituere in tali occasione, quæ natura sua trahat ad peccatum, concedo: id est hominem ponere in ea duntaxat occasione, quæ posset illum excitare ad bonum, nisi propriæ perversitatis malitia abriperetur in malum, nego.

Argumentum Calvinii ex Epistola ad Rom. cap. ix. v. 11. in proximo capite expeditur.

C A P U T XVIII.

Quid statuendum sit de reprobatione negativa.

S U M M A R I U M.

1. Sententiæ, & opiniones Thomistarum.
2. 3. Sententia Augustiniana.
4. 5. 6. Reprobatio negativa suam ex parte re-

probi causam habet, nempe originale peccatum.

7. & seqq. solvuntur objectiones.

1.
Sententiæ &
opiniones
Thomista-
rum.

THOMISTARUM complures, quibus etiam subscribunt Sylvius, Estius, & Collegium Salmanticense, tenent negativam reprobationem, quam definivimus supra non electionem multorum ad regnum cæteris electis, nullum ex parte reprobi habere motivum; sed Deum absolutum donorum suorum Dominum, quemadmodum absque ullo meritorum intuitu electos prædestinavit ad gloriam, ita etiam nulla operum habita ratione plurimos reprobasse. Docent quippe hi Theologi, Deum principio voluisse rationalem creaturam, id est Angelos, hominesque creare; deinde quosdam pro suo beneplacito ad gloriam prædestinasse relictis aliis: tum electis singulæ gratiarum dona parasse; ac postremo prævidisse peccata eorum, qui prædestinati non sunt, eosque ad supplicium ex tali præscientia damnassee. Qua opinio longe abest ab impietate Calvinii; non enim gravissimi illi Theologi ex Divina reprobatione peccata hominum fieri putant, neque reprobos conditos fuisse ad damnationem, ut visum hæresiarachæ illi, qui summa cum errore malitia asseruit trahi reprobos ad interitum sempiternum fatali quadam necessitate. Neque tamen prædictam Thomistarum sententiam probant omnes illius Scholæ Magistri: sed plures fatentur solum originale peccatum esse causam, cur homines à regno cælorum fuerint exclusi; ut docent Gonet, Lemos, Bancel, & novissime Eminentiissimus Gotti. Hi tamen, cum in statu quoque innocentie efficacem gratiam, & gratuitam prædestinationem propugnent, tenentur saltem reprobationem negativam angelorum statuere ante præscientiam cujusque peccati, quemadmodum ante prævisionem

R. P. Berti Themi, Tom. I.

meritorum defendunt Angelorum bonorum electionem. Nam in eo instanti, quo ante quæcunque merita Angelorum aliqui prædestinati fuerunt, reliqui profecto reprobatii sunt negative, id est non electi. Datur ergo aliqua reprobatio negativa ante prævisionem demerita, scilicet reprobatio angelorum, ut fatetur Cardin. Gotti de Reprob. q. 1v. dub. 2. in fine. At si hæc vera sunt, quomodo valida erunt argumenta, quæ ab his Theologis afferuntur de reprobatione hominum propter originale peccatum, eo quod in Epist. ad Romanos cap. 9. exprimitur nomine odii & ab Augustino appelletur opus justitiæ, & poena peccati? Hæc manifesto constare nequeunt, nisi viri illi docti reponant, negativam reprobationem in hominibus quidem esse opus justitiæ, sed in angelis denegationem beneficii indebiti. Verum si hæc dicantur, corruunt argumenta, quibus Augustinus demonstrat adversus Pelagianos existentiam originalis peccati, propterea quod imago Dei creata cum elevatione ad finem supernaturalem, non possit absque culpa à regno cælorum excludi. Etenim respondere poterunt Pelagiani, etiam Angelum cum elevatione ad finem supernaturalem fuisse conditum, & tamen sine ullo demerito exclusum à gloria, & consequenter exclusionem istam non esse poenam, neque ex ea demonstrari parvulos, qui non abluti baptismo decedunt, & cælesti regno consensu Pelagianorum privantur, originali obnoxios esse peccato.

Ergo Augustiniana sententia est, quod Deus principio ita disposuit naturam hominum & angelorum, ut in eis prius ostenderet quid posset liberum arbitrium, deinde quid gratiæ suæ beneficium. Con-

2.
Sententia
Augustiniana.

§ 5

tulit,